

Основними способами судового захисту прав пацієнтів є: а) звернення пацієнта з адміністративним позовом на неправомірні дії органів влади, їх посадових і службових осіб; б) звернення пацієнта із позовною заявою у порядку цивільного судочинства. Відповідно до ст.ст. 55, 56 Конституції України кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [3]. Окрім цього, конституційною гарантією є і право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень. Це право деталізовано у нормі ст. 140 Кодексу адміністративного судочинства України. Особа, яка вважає, що порушено її права, свободи чи законні інтереси у сфері публічно-пра-

вових відносин, має право звернутись з адміністративним позовом до суду. При вирішенні справи по суті суд може задовольнити адміністративний позов повністю або частково чи відмовити в його задоволенні повністю чи частково [2].

Отже, підсумовуючи вищесказане, можемо зробити висновок, що на сьогодні в Україні створені умови для реалізації пацієнтами як права на медичну допомогу, так і права на оскарження дій медичних працівників у разі виникнення юридичного конфлікту, пов'язаного з наданням медичної допомоги. Кожний зі способів досудового захисту прав і звернення до суду мають свої переваги й недоліки, однак варто підкреслити, що при виникненні юридичних конфліктів у сфері медичної діяльності в українського пацієнта сьогодні є досить широкий вибір цивілізованих способів і засобів відновлення порушених прав при наданні медичної допомоги.

ЛІТЕРАТУРА

1. Берн І., Езер Т., Коен Дж., Оверал Дж., Сенюта І. Права людини у сфері охорони здоров'я: практичний посібник / За наук.ред. І. Сенюти. – Львів : Вид-во ЛОБФ «Медицина і право», 2012. – С. 4192.
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, 37. – Ст. 446.
3. Конституція України : Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996. – № 30. – Ст. 141.
4. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
5. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – Ст. 650.
6. Стеценко С.Г., Стеценко В.Ю., Сенюта І.Я. Медичне право України : Підручник / За заг. ред. д.ю.н., -проф. С.Г. Стеценка. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. С. 94-98, 102-105.

УДК 342.951:351.82

ДО ПИТАННЯ ПРО ВЗАЄМОДІЮ СУБ'ЄКТІВ ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї ЩОДО ДІТЕЙ

Ткаленко О.М.,
аспірант

Одеський державний університет внутрішніх справ

Стаття присвячена аналізу сутності взаємодії суб'єктів попередження насильства в сім'ї щодо дітей, у результаті якого виокремлено та проаналізовано основні форми (напрями) такої взаємодії та вироблені пропозиції щодо її вдосконалення.

Ключові слова: насильство в сім'ї, діти, суб'єкти попередження, взаємодія, форми (напрями) взаємодії.

Ткаленко О.М. / К ВОПРОСУ О ВЗАИМОДЕЙСТВИИ СУБЪЕКТОВ ПРЕДУПРЕЖДЕНИЯ НАСИЛИЯ В СЕМЬЕ В ОТНОШЕНИИ ДЕТЕЙ / Одесский государственный университет внутренних дел, Украина

Статья посвящена анализу сущности взаимодействия субъектов предупреждения насилия в семье в отношении детей, в результате которого выделены и проанализированы основные формы (направления) такого взаимодействия и выработаны предложения по его усовершенствованию.

Ключевые слова: насилие в семье, дети, субъекты предупреждения, взаимодействие, формы (направления) взаимодействия.

Tkalenko O.M. / ON THE INTERACTION OF SUBJECTS PREVENTION OF DOMESTIC VIOLENCE AGAINST CHILDREN / Odessa State University of Internal Affairs, Ukraine

The article is dedicated to analyze of the essence of interaction between the subjects of preventing domestic violence against children, resulting in isolated and analyzed the basic shape (direction) of this interaction and to proposals for its improvement.

Interaction of subjects prevention of domestic violence on children proposed understood as based on the laws and regulations, agreed on goals, time and place of action designed to address common challenges to prevent violence against children.

The attention that according to the development of society, government reform in the country is gradually improving existing forms of cooperation and new ones. However, in any case, the optimal interaction of preventing domestic violence against children, it is characterized by the following parameters: a wide range of subjects; functional feasibility of each subject, no duplication of functions each other; availability integrative body coordination agency cooperation and so on. In addition, for effective interaction must be clearly defined interacting units, their objectives and scope of interaction made allocation of responsibilities defined specific forms of interaction and performers who must be clarified put before them the common task. Please ensure mutual exchange of information, to identify ways and means of communication between interacting units, and to continuously monitor the implementation of agreed joint activities.

Key words: domestic violence, children, subjects of prevention, interaction, shape (direction) of interaction.

Ефективне попередження насильства в сім'ї взагалі та щодо дітей зокрема неможливе без належної взаємодії всіх суб'єктів такого попередження, зокрема органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських організацій тощо. Насильство в сім'ї є комплексною про-

блемою, і тільки шляхом комплексного підходу до її вирішення можна досягти позитивного результату.

Дослідженню проблеми насильства в сім'ї та пошуку ефективних засобів її вирішення присвячені наукові роботи вчених із різних галузей знань, зокрема А.Б. Благої,

Д.Г. Заброди, О.В. Ковальової, О.Г. Кулика, О.М. Мусієнка, Г.О. Христової та ін. Більшість із них підкресливали важливість взаємодії суб'єктів попередження насильства в сім'ї, проте за сучасних умов розвитку суспільства та становлення України як правової демократичної держави, наближення її до світових та європейських стандартів у діяльності всіх гілок влади додаткової уваги потребує питання взаємодії під час попередження насильства в сім'ї саме щодо дітей, адже саме діти – це майбутнє нації та країни.

Мета даної статті – на підставі аналізу чинного законодавства України, узагальнень практики його реалізації, опрацювання теоретичних положень сутності взаємодії суб'єктів попередження насильства в сім'ї щодо дітей здійснити аналіз форм такої взаємодії та виробити пропозиції щодо її вдосконалення.

Взагалі, суб'єкти попередження насильства в сім'ї щодо дітей можна поділити на: ті, які є органами виконавчої влади; ті, які належать до органів місцевого самоврядування, та ті, які належать до громадського сектору.

Крім того, суб'єкти попередження насильства в сім'ї щодо дітей умовно можна поділити на такі, що: зобов'язані здійснювати заходи з попередження насильства в сім'ї щодо дітей; не зобов'язані, але можуть сприяти попередженню насильства в сім'ї щодо дітей.

Органи та установи, які належать до першої групи, зазначені в ч.1 ст.3 Закону України «Про попередження насильства в сім'ї» [1]. Так, здійснення заходів із попередження насильства в сім'ї взагалі та щодо дітей зокрема в межах наданих їм повноважень покладається на: центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики з питань попередження насильства в сім'ї (Указом Президента України від 06 квітня 2011 року № 389 «Про Положення про Міністерство соціальної політики України» встановлено, що саме ця установа є цим спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань попередження насильства в сім'ї), центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань попередження насильства в сім'ї (Департаменти соціального захисту населення обласних державних адміністрацій та їх структурні підрозділи); уповноважені підрозділи органів внутрішніх справ щодо попередження насильства в сім'ї (служба дільничних інспекторів міліції та кримінальна міліція у справах дітей); органи опіки і піклування; спеціалізовані установи для осіб, які вчинили насильство в сім'ї, та жертв такого насильства, до яких належать: кризові центри для членів сімей, в яких вчинено насильство в сім'ї або існує реальна загроза його вчинення, та центри медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї.

Слід зазначити, що з питань координації дій щодо попередження насильства в сім'ї при місцевих органах виконавчої влади й органах місцевого самоврядування створюються постійно діючі робочі комісії, до складу яких входять представники соціального захисту населення, кримінальної міліції у справах дітей, служби у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, управління (відділу) у справах сім'ї та молоді, а також можуть залучатися представники органів освіти, охорони здоров'я, громадських організацій (за їх згодою).

Особливу роль у попередженні насильства в сім'ї щодо дітей серед зазначених суб'єктів відіграють служба у справах дітей, органи опіки та піклування, а також кримінальна міліція у справах дітей. Зокрема, представники служби у справах дітей у разі необхідності (у разі загрози життю та здоров'ю дитини) разом із працівниками кримінальної міліції у справах дітей вирішують питання про тимчасове вилучення дитини із сім'ї, де вона зазнала насильства або де існує реальна загроза його вчинення, та подальше її влаштування.

До органів та установ, які можуть сприяти у здійсненні заходів із попередження насильства в сім'ї взагалі та

щодо дітей зокрема, належать органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи й організації незалежно від форм власності, об'єднання громадян, а також окремі громадяни. Слід зазначити, що особливе місце у попередженні насильства в сім'ї щодо дітей серед окреслених суб'єктів займають заклади освіти та медичні установи, які не зрозуміло чому законодавцем і досі не віднесені до суб'єктів першої групи, хоча вони є уповноваженими на здійснення заходів реагування у випадку жорстокого поводження з дитиною, яке також може здійснюватися і в сім'ї, а отже може бути кваліфіковане як насильство в сім'ї. Така правова понятійна невизначеність призводить до зниження ефективності як діяльності кожного із суб'єктів попередження насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми, так і їх взаємодії. Отже, визначення співвідношення понять «насильство в сім'ї щодо дитини» та «жорстоке поводження з дитиною», а також розмежування повноважень суб'єктів протидії кожному із цих явищ є вкрай важливим і актуальним питанням, що потребує скорішого вирішення як на правовому, так і на організаційному рівні.

Варто ще раз наголосити на тому, що діяльність кожного із суб'єктів попередження насильства в сім'ї щодо дітей буде ефективною лише за умови їх злагодженої взаємодії.

У довідковій літературі термін «взаємодія» визначається як «погодженість» [2, с. 85].

Управлінський підхід визначає взаємодію як форму зв'язку елементів системи, за допомогою якої вони, взаємодоповнюючи один одного, створюють умови для успішного функціонування системи в цілому [3, с. 500].

У кримінальному процесі та криміналістиці взаємодія розглядається як узгоджена діяльність різних ланок однієї або декількох організаційних систем, спрямованих на досягнення загальної мети з найменшими витратами сил, засобів і часу [4, с. 384–385].

В адміністративно-правовій літературі пропонується поняття взаємодії, що складається переважно з двох головних ознак – узгодженої та скоординованої діяльності.

Виходячи з цього, взаємодію суб'єктів попередження насильства в сім'ї щодо дітей слід визначати як засновану на законах і підзаконних актах, узгоджену за цілями, часом і місцем діяльність, спрямовану на вирішення спільних завдань щодо попередження насильства в сім'ї щодо дітей.

Основним нормативно-правовим актом, що визначає порядок взаємодії суб'єктів попередження насильства в сім'ї взагалі і щодо дітей зокрема є Інструкція щодо порядку взаємодії управлінь (відділів) у справах сім'ї, молоді та спорту, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів із попередження насильства в сім'ї [5]. Однак, якщо розглядати насильство в сім'ї щодо дітей як складову жорстокого поводження з дітьми, слід звернути увагу також на Порядок розгляду звернень та повідомлень із приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення [6]. У цьому нормативно-правовому акті до суб'єктів реагування на випадки жорстокого поводження з дітьми, які, безумовно, мають взаємодіяти один з одним, належать: служба у справах дітей, органи внутрішніх справ, заклади освіти, заклади охорони здоров'я, центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Взагалі, взаємодію суб'єктів попередження насильства в сім'ї щодо дітей умовно можна поділити на зовнішню та внутрішню. Зовнішня взаємодія – це взаємодія між органами, підрозділами, установами та організаціями з різних органів виконавчої влади, відділів місцевого самоврядування чи організацій громадського сектору. Внутрішня взаємодія – це взаємодія між структурними підрозділами одного суб'єкту.

Взаємодія суб'єктів попередження насильства в сім'ї щодо дітей має певні форми чи напрями, до основних з

яких можна віднести такі: 1) обмін інформацією, скерування матеріалів на розгляд одним суб'єктом іншому; 2) проведення семінарів, круглих столів, конференцій, тренінгів та інших заходів; 3) надання психологічних, юридичних, соціально-педагогічних, інформаційних та інших консультацій; 4) підвищення рівня культури та виховання населення, залучення громадськості до попередження насильства в сім'ї щодо дітей; 5) соціальне інспектування та надання соціальних послуг сім'ї, в якій вчинено насильство щодо дитини; 6) забезпечення проходження особами, які вчинили насильство в сім'ї щодо дитини, корекційних програм; 7) участь у плануванні і реалізації спільних заходів; 8) взаємозвірки; 9) спільне навчання фахівців, які представляють різні суб'єкти попередження насильства в сім'ї щодо дітей. Розглянемо їх більш детально.

Так, обмін інформацією, скерування матеріалів на розгляд одним суб'єктом іншому є необхідним елементом для визначення актуальних завдань із попередження насильства в сім'ї щодо дітей, планування роботи та оцінки кінцевих результатів. Саме завдяки обміну інформацією можливим є створення відповідальними за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї суб'єктами банку даних сімей, в яких існують випадки вчинення насильства в сім'ї або виникає реальна загроза його вчинення.

Відповідно до Порядку розгляду заяв та повідомлень про вчинення насильства в сім'ї або реальну загрозу його вчинення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 616 [7], прийняття, облік і розгляд заяв здійснюється за місцем проживання постраждалого від насильства в сім'ї або члена сім'ї, стосовно якого існує реальна загроза вчинення насильства, Мінсоцполітики, структурним підрозділом, відповідальним за реалізацію державної політики щодо запобігання насильству в сім'ї, відповідної місцевої держадміністрації, відповідним підрозділом органу внутрішніх справ. У разі якщо заява стосується неповнолітнього чи недієздатного члена сім'ї, відповідна інформація подається службі у справах дітей та органу опіки і піклування. І навпаки, інформацію про виявлені факти насильства в сім'ї або загрозу такого насильства до органів внутрішніх справ мають надавати працівники служб у справах дітей, центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та інших суб'єктів попередження насильства в сім'ї. Слід погодитися з думкою П.І. Орлова та О.А. Мартиненко щодо доцільності створення при службах у справах дітей інформаційно-аналітичного сектора, в обов'язки якого входило би збирання, перероблення та наступний розподіл інформації між конкретними суб'єктами профілактичної діяльності. Це може суттєво сприяти покращенню обміну інформацією між зацікавленими органами, зокрема кримінальною міліцією у справах дітей, органами охорони здоров'я, службами у справах дітей та школами [8, с. 32].

Слід зазначити, що на сьогоднішній день щорічна офіційна статистика Міністерства соціальної політики та Міністерства внутрішніх справ щодо виявлених випадків насильства в сім'ї суттєво відрізняється, що свідчить про необхідність удосконалення такого напрямку взаємодії, як обмін інформацією.

Взаємодія під час підготовки та проведення семінарів, круглих столів, конференцій, тренінгів та інших заходів сприяє комплексному, всеохоплюючому обговоренню наявних проблем попередження насильства в сім'ї щодо дітей та пошуку можливих шляхів їх вирішення. Такі заходи допомагають представникам суб'єктів попередження насильства в сім'ї взагалі та щодо дітей зокрема усвідомити завдання один одного, домовитись про конкретні заходи взаємодії, обмінятися контактами для подальшої співпраці при реалізації попередження насильства в сім'ї тощо. Важливо, щоб у таких заходах брали участь як науковці, так і практичні працівники.

Слід погодитися з думкою науковців про те, що з огляду на недостатність коштів у державних та місцевих бюджетах до проведення таких заходів доцільно залучати міжнародні, громадські організації та благодійні фонди, які займаються зазначеною проблемою. Так, наприклад, за сприяння ОБСЄ в Україні систематично проводяться круглі столи для дільничних інспекторів міліції та представників вищих навчальних закладів, які здійснюють їх навчання з питань попередження насильства в сім'ї. У свою чергу за сприяння ПРООН в Україні в 2010–2011 роках пройшли масштабні тренінги з питань попередження насильства в сім'ї для дільничних інспекторів міліції, які проводили тренери, що пройшли відповідну підготовку [9, с. 147–148].

Надання психологічних, юридичних, соціально-педагогічних, інформаційних та інших консультацій членам сім'ї, в якій було вчинено насильство щодо дитини або існує реальна загроза його вчинення.

Структурний підрозділ, відповідальний за реалізацію державної політики щодо запобігання насильству в сім'ї, відповідної місцевої держадміністрації організовує надання постраждалим від насильства в сім'ї та членам сім'ї, стосовно яких існує реальна його загроза, психологічних, юридичних, соціально-педагогічних, соціально-медичних, інформаційних та інших послуг, якими вони можуть скористатися через мережу центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та їх спеціалізованих служб, а у разі потреби направляє їх до спеціалізованих установ для постраждалих від насильства в сім'ї (кризові центри, притулки, центри медико-соціальної реабілітації).

До здійснення даної форми взаємодії, крім безпосередніх суб'єктів попередження насильства в сім'ї щодо дітей, також слід залучати юридичні клініки, які доволі часто надають безкоштовні послуги населенню з правових питань, різноманітні громадські організації тощо. Так, наприклад, на базі Міжнародного жіночого правозахисного Центру «ЛаСтрада – Україна» започатковано роботу дитячої «гарячої лінії», яка отримала статус Національної та фахівці якої надають психологічне та юридичне консультування, здійснюють переспрямування осіб, які потребують допомоги, зокрема й дітей, що постраждали від насильства в сім'ї чи жорстокого поводження, до уповноважених на її надання суб'єктів, надають відповіді на різноманітні запитання, що стосуються стосунків дітей із навколишнім середовищем тощо.

Підвищення рівня культури та правове виховання населення, залучення громадськості до попередження насильства в сім'ї щодо дітей.

Важливу роль при взаємодії в цьому напрямі повинні відігравати школа та засоби масової інформації. Так, саме в дошкільних та шкільних закладах освіти має розповсюджуватись інформація про існуючу Національну дитячу гарячу лінію (0 800 500 225) серед дітей. Слід проводити відповідну роз'яснювальну роботу серед освітян, навчати їх ознакам та способам ідентифікації дітей – жертв насильства в сім'ї, забезпечувати необхідною науково-методичною літературою із цього питання. Адже саме вони систематично спілкуються з батьками дітей, мають на них певний вплив і можуть відігравати важливу роль у системі попередження насильства в сім'ї щодо дітей в Україні.

Складно переоцінити ключову роль засобів масової інформації в організації, налагодженні взаємодії всіх суб'єктів попередження насильства в сім'ї у цьому напрямі шляхом висвітлення проведеної ними роботи щодо попередження насильства в сім'ї, надання громадськості інформації про стан попередження насильства в сім'ї в регіоні тощо. Нині в засобах масової інформації приділяється недостатньо уваги проблемі насильства в сім'ї взагалі та щодо дітей зокрема. Переважно у ЗМІ висвітлюються випадки насильства в сім'ї, які призвели до серйозних тілесних ушкоджень чи навіть смерті жертви такого на-

сильства. Тому слід активізувати інформаційну роботу з формування у населення неприйняття будь-яких форм насильства над особистістю, особливо щодо дітей; широко висвітлювати міжнародний досвід вирішення проблем попередження насильства в сім'ї щодо дітей; інформувати широкі верстви населення про роботу державних та неурядових кризових центрів та інших установ, в яких жертви насильства в сім'ї можуть отримати допомогу тощо.

Соціальне інспектування, соціальний супровід та надання соціальних послуг використовуються щодо сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, до яких, зокрема, належать і ті, які не можуть самостійно подолати або мінімізувати негативний вплив жорстокого поводження з дитиною в сім'ї або насильства в сім'ї (в тому числі щодо дитини). На нашу думку, під час здійснення соціального інспектування та для складання ефективного плану надання соціальних послуг сім'ї, в якій було виявлено вчинення насильства в сім'ї щодо дітей, обов'язково є взаємодія, щонайменше, кримінальної міліції у справах дітей, служби у справах дітей, органів освіти та органів соціального захисту населення.

Забезпечення проходження особами, які вчинили насильство в сім'ї щодо дитини, *корекційних програм*.

Корекційна програма – це програма, спрямована на формування гуманістичних цінностей та ненасильницької моделі поведінки в сім'ї особи, яка вчинила насильство в сім'ї [1]. Структурні підрозділи, відповідальні за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, за направленням органів внутрішніх справ повинні організовувати та забезпечувати проходження особами, які вчинили насильство в сім'ї, корекційних програм, що мають проводитися спеціалістами, які пройшли відповідне навчання. До проведення корекційних програм з особами, які вчиняють насильство в сім'ї, можуть залучатися суб'єкти, що надають соціальні послуги сім'ям, які опинилися в складних життєвих обставинах. У разі неявки особи, яка отримала направлення для проходження корекційних програм, або ухилення від їх проходження без поважних причин структурні підрозділи, відповідальні за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, контролюють надання протягом трьох робочих днів спеціалістами, які здійснюють корекційні програми, письмового повідомлення про непроходження корекційної програми до органу внутрішніх справ, який видав направлення.

Слід зазначити, що сьогодні у більшості регіонів України існують певні складнощі з організацією проходження особами, які вчинили насильство в сім'ї, корекційних програм. Наразі Міністерством соціальної політики, який є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики з питань попередження насильства в сім'ї, розроблені та розіслані до територіальних Департаментів соціального захисту населення, які є центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань попередження насильства в сім'ї, Методичні рекомендації із цього питання. Варто сподіватись, що під час впровадження корекційних програм у регіонах обов'язково будуть враховані особливості осіб, що вчиняють насильство в сім'ї саме щодо дітей, та розроблені відповідні програми, спрямовані на прищеплення їм навичок відповідального батьківства.

Участь у плануванні і реалізації *спільних заходів* *виявляється*, зокрема, в тому, що з 2001 року, з 25 листопада по 10 грудня, в Україні щорічно проводиться акція «16 днів проти насильства», мета якої – привертання уваги громадськості до проблем насильства в сім'ї, формування ненасильницької ідеології в суспільстві, здійснення конкретних заходів щодо запобігання будь-яким формам насильства в сім'ї. У рамках акції організуються круглі столи, конференції, навчальні семінари, у навчальних закладах проводяться лекції та виховні години щодо форму-

вання вміння протидіяти насильству в сім'ї, під час яких розповсюджуються інформаційні матеріали з питань попередження насильства в сім'ї, зокрема і щодо дітей.

Взаємозв'язки підрозділів органів внутрішніх справ, структурних підрозділів, відповідальних за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, служб у справах дітей місцевих державних адміністрацій, наркологічних служб системи охорони здоров'я щодо обліків осіб, які вчиняють насильство в сім'ї. Щоквартально проводяться зв'язки підрозділів міліції з міськими, районними судами щодо кількості осіб, притягнених до адміністративної відповідальності за ст. 1732 Кодексу України про адміністративні правопорушення, для забезпечення контролю за ефективністю заходів, що вживаються до осіб, які вчиняють насильство в сім'ї.

Спільне навчання фахівців, які представляють різні суб'єкти попередження насильства в сім'ї щодо дітей. Слід погодитись з науковцями, які вважають, що з метою налагодження ефективної взаємодії з питань попередження насильства в сім'ї щодо дітей необхідно організувати тематичні тренінги на місцевому рівні із залученням представників усіх органів, служб, установ та організацій, які працюють у зазначеному напрямі. Причому на такі тренінги доцільно запрошувати працівників, які безпосередньо повинні взаємодіяти один з одним. Це сприятиме обміну контактами між ними, налагодженню щільної взаємодії, обміну інформацією щодо реальної, а не «задекларованої» діяльності з питань попередження насильства в сім'ї [9, с. 183].

Звісно, проведений аналіз сутності певних форм взаємодії суб'єктів попередження насильства в сім'ї щодо дітей не претендує на завершеність, адже, безумовно, такі суб'єкти взаємодіють і за іншими, крім виокремлених нами, напрямками. Крім того, відповідно до розвитку суспільства, реформування органів влади в країні поступово вдосконалюються існуючі форми взаємодії та з'являються нові. Однак у будь-якому разі можна зробити висновок, що оптимальна взаємодія суб'єктів попередження насильства в сім'ї щодо дітей має відповідати таким параметрам: широке коло суб'єктів; функціональна доцільність діяльності кожного із суб'єктів, відсутність дублювання повноважень один одного; наявність інтегративного органу координації міжвідомчої взаємодії тощо.

Складність системи взаємодії з метою попередження насильства в сім'ї щодо дітей обумовлює недостатньо чітка визначеність із суб'єктом, який координує таку діяльність, та суб'єктами, діяльність яких координується. Так, у випадку жорстокого поводження з дитиною, яке може бути і насильством в сім'ї, координуючим органом є служба у справах дітей; у випадку насильства в сім'ї – відповідні структурні підрозділи Міністерства соціальної політики України; у разі потрапляння сім'ї у складні життєві обставини (які також можуть бути пов'язані із вчиненням насильства в сім'ї) – центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Слід зазначити, що така невизначеність та дублювання повноважень на практиці призводять до того, що зазначені органи та служби не діють спільно, а перекладають обов'язок реагувати один на одного. Така ситуація потребує вирішення шляхом вироблення відповідних алгоритмів дій у тих чи інших ситуаціях та розроблення і розповсюдження відповідних методичних рекомендацій із зазначених питань [9, с. 158].

Крім того, для ефективної взаємодії повинні бути чітко встановлені взаємодіючі ланки, їх завдання та обсяг взаємодії, здійснено розподіл функціональних обов'язків, визначені форми взаємодії та конкретні виконавці, яким повинні бути роз'яснені поставлені перед ними спільні задачі. Слід забезпечити обмін інформацією, визначити способи та засоби зв'язку між взаємодіючими ланками, а також здійснювати постійний контроль за виконанням узгоджених спільних заходів.

На жаль, на сьогоднішній день експертами дається незадовільна оцінка рівня ефективності взаємодії суб'єктів попередження насильства в сім'ї взагалі та щодо дітей зокрема. Слід пам'ятати, що проблеми сім'ї мають різнобічний характер і тому потребують комплексного підходу до їх вирішення. Тільки спільна злагоджена діяльність фахівців соціальної роботи, психологів, соціальних педагогів, медичних працівників, працівників органів внутрішніх справ

та громадськості може дати реальний результат. Саме командна робота дозволяє зосередитися на всій життєвій ситуації дитини та сім'ї, побачити всі її сторони у комплексі, організувати допомогу саме там, де це необхідно.

Отже, актуальним постає питання не лише вдосконалення діяльності кожного із суб'єктів попередження насильства в сім'ї щодо дітей, а й підвищення ефективності їх взаємодії при здійсненні такої діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» від 15.11.2001 № 2789-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2789-14/print1419207718774383>.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. – К., Ірпінь: ВТФ «Стерун», 2002. – 1440 с.
3. Плішкін В. М. Теорія управління органами внутрішніх справ : підручник / В. М. Плішкін ; за ред. канд. юрид. наук Ю. Ф. Кравченка. – К. : Нац. акад. внутр. справ України, 1999. – 702 с.
4. Криміналістика : підручник / під ред. В. Ю. Шепітька. – К. : Вид. дім "ІнЮре", 2001. – 684 с.
5. Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції щодо порядку взаємодії управлінь (відділів) у справах сім'ї, молоді та спорту, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї» від 07.09.2009 №3131/386 // Офіційний вісник України. – 2009. – №79. – Ст. 2695 (зі змінами).
6. Наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення» від 19.08.2014 № 564/836/945/577 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1105-14>.
7. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження порядку розгляду заяв та повідомлень про вчинення насильства в сім'ї» від 26.04. 2003 №616 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/616-2003-%D0%BF/print1419207718774383>.
8. Навчально-методичний посібник з курсу «Профілактика правопорушень, що скоюються неповнолітніми» / Укладачі: канд. юридичних наук, професор, перший проректор НУВС П.І. Орлов; канд. юридичних наук, доцент О.А. Мартиненко. – Харків: Національний університет внутрішніх справ, 2002. – 48 с.
9. Волощук А.М., Ярмак Х.П., Ковальова О.В. Діяльність служби дільничних інспекторів міліції щодо попередження насильства в сім'ї: Монографія, Одеса: ОДУВС, 2013. – 217 с.

УДК 340.134:351.773

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЗАКОННОСТІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Цимбалюк В.І.,

к.ю.н., завідувач кафедри спеціальних юридичних дисциплін

Національний університет водного господарства та природокористування

Пасичнюк В.Б.,

асистент кафедри спеціальних юридичних дисциплін

Національний університет водного господарства та природокористування

У статті досліджуються функціональні повноваження Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань протидії корупції у сфері охорони здоров'я відповідно до новоухваленого Верховною Радою пакету антикорупційних законів. Проаналізовано новий законодавчий підхід до визначення категорії «нагляд за дотриманням законодавства».

Ключові слова: нагляд, законність, Громадська рада, Національне антикорупційне бюро, Національне агентство з питань протидії корупції.

Цимбалюк В.І., Пасичнюк В.Б. / РОЛЬ НАЦИОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦИОННОГО БЮРО И НАЦИОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА ПО ВОПРОСАМ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ КОРРУПЦИИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ЗАКОННОСТИ В СФЕРЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ / Национальный университет водного хозяйства и природопользования, Украина

В статье исследуются функциональные полномочия Национального антикоррупционного бюро Украины и Национального агентства по вопросам противодействия коррупции в сфере здравоохранения в соответствии с новым принятым пакетом антикоррупционных законов. Проанализированный новый законодательный подход к определению категории «надзор за соблюдением законодательства».

Ключевые слова: надзор, законность, Общественный совет, Национальное антикоррупционное бюро, Национальное агентство по вопросам противодействия коррупции.

Tsimbalyuk V.I., Pasichnyuk V.B. / THE ROLE OF THE NATIONAL ANTI-CORRUPTION BUREAU AND THE NATIONAL AGENCY FOR COMBATING CORRUPTION TO ENSURE LEGALITY IN HEALTHCARE / National University of Water and Environment, Ukraine

In article analyzes internal legal framework to ensure the right to quality medical care in Ukraine.

Determined, that the prosecutorial supervision on counteracting corruption offense is considered a relic of the soviet system, is ineffective and inefficient. Along with other functions prosecutor's office was the universal monopoly agency to ensure rule of law in the country.

Identified two types of state agencies whose activities are directed at regulating relations and ensuring law and order in health sector. Different aspects of a «universal» and «special» bodies. Defined that the real security rights and freedoms of man and citizen to quality healthcare is only possible with the cooperation and effective complementarity all bodies of which have functional responsibilities in health care.

Analyzed official figures of corruption offenses and norms of health law.